

csaknem mindnyájan műveletlenek, kik egy alkalommal visszavonulván, tanácskozás után azt kérdezték az elnöktől: hogyan kell a „többség” szót írni.

Ugyan, kérdem, miért állapította meg a törvényhozó az írni és olvasni tudást az esküdtbírói képességhez feltételül. Bizonyosan nem azért, hogy az elemi ismeretek bírása a helyes ítélkezési képesség kriteriumát képezné, hanem azért, mert abból a föltevésből indult ki, hogy azon esküdt, a ki megszerzte magának az ismeretek elsajátításához szükséges eszközöket, azok birtokában teljeskorúságáig oly intelligenciára tett szert, mely őt fontos kötelességének teljesítésére képessé teszi.

Azért fejtegetésünk végeredményeképp odajutottunk, hogy a magyar esküdtbírói színvonalának emelésére csaknem döntő befolyással lesznek a védőügyvédek, kiknek hatáskörébe tartozik az esküdttek visszautasítása vagy elfogadása. Éljenek e joggal helyesen ügyvédeink s a magyar esküdtbírói színvonalát az intelligensebb elemek felvételével magas színvonalra fogják emelni.

A rimaszombati választás. A rimaszombati választás készüléteinek historikuma ismeretes. Két szabadelvű párti jelölt volt: Fáy Gyula, a ki már volt a kerület képviselője és az új rendszerhez csatlakozott, a másik pedig Draskóczy László főszolgabíró, szintén szabadelvű programmal. A kerület szabadelvű polgárai a központhoz fordultak s a központi szabadelvű párt Fáy Gyula mellett foglalt állást, arra való hivatkozással, hogy már korábban is volt képviselő szabadelvű programmal. Erre a nyilatkozatra Draskóczy László

visszalépett a jelöltségtől. De a szabadelvű jelölt, Fáy Gyula is kénytelen volt visszalépni, mert a függetlenségi párt győzelme érdekében szövetségbe — a pánszlávokkal. Szövetkeztek a pánszlávokkal a következő paktummal:

A jelölt kötelezi magát, hogy: 1. Kiszékesíti a kormány engedelmét egy tót daloskór létesítéséhez (melynek alapszabályait már 25 év óta terjesztgetik föl a tiszolcei pánszlávok jóváhagyás végett, de a melyet ugyanannyi idő óta tagad meg a kormány nagyon természetes okokból.)

2. Tót nyelvű népiskola áldásában részesíti a községet.

3. Keresztülviszi, hogy az ipari ügyek kivételének a szolgabírói hivatal hatásköréből és egy, a tiszolcei tótok közül választandó iparhatóság által vezetessenek. Végre

4. hogy a tiszolcei községi lakosokra kivetett és az állami iskolára fizetett 2%-os iskolai pótdadó töröltessék.

Ez a tiszolcei tót választók conditio sine qua non-ja és Daxnerékban volt annyi ügyesség, meg a rimaszombati függetlenségi párt új elnökében is annyi opportunitás, hogy ezen alapon paktumra léptek egymással. Állítólag azonban a tiszolcei pánszlávok nem voltak hajlandók pusztán ígéretre belemenni a dologba, minek következtében Draskóczy 1000 forintot tett le kezükbe, oly megállapodással, hogy arra az esetre, ha a fenti feltételek akármelyike is teljesíthetetlenül maradna, az 1000 forint a létesítendő tót dalárda alaptőkéjét gyarapítsa.

Fáy Gyula áldozatot hozott az új rendszernek, hogy ilyen ellenfelekkel szemben letett a küzdelemtől. De szomorú kilátás ez a jövőre, szövetségben más alapon álló párttal és szövetségben, hogy teljes legyen a bizonyítvány az elvtelenségről, a pánszlávokkal.

A színházokról.

Debreczen, június 26.

Sokat olvashatunk mostanság arról a panaszcikorról, hogy a színházak nem teljesítik feladatukat oly mértékben, mint azt tőlük joggal megvárhatnánk. Még az ország leg-

első műintézetében, a Nemzeti Színházban is adnak elő olyan darabokat, melyek sehogyan sem illenek arra a színpadra, melyről főszegek jellemeknek, lelküket és szívüket nemesítő, tudásukat öregbítő, esztétikai érzéküket ébren tartó és fejlesztő eszméknek szeretetét tanulnánk meg. A többi színházakban, úgy a fővárosiakban, mint a vidékiekben a helyzet még rosszabb. Léha, hogy ne mondjuk erkölcstelen darabok kerülnek színre, melyekben tetszetős alakban van feltüntetve mindaz, melynek hallatára még nem régen pirulni tudtunk. Ugy van a bűn ezen darabokban feltüntetve, mint az élet sava, igaz boldogság, melyért odaadhatjuk vagyónkat, feloldozhatjuk becsületünket és összetörhetjük családi szentélyünk oltárát. A legfurfangosabban kiesztelt házasságtörési esetek, melyek olyan formában, mint a színpadon eljátszódnak, — az életben csak elvétve fordulnak elő, bűnök, melyeknek reprodukálásánál megutáljuk az embert, az erkölcsellen szerelem minden kigondolható fázisai, melyek megrontják a gyöngy lelkét ártatlanságát — ezek mind-mind állandó otthont találnak a színpadon és a közönség bevezetett kedvencei válnak.

Vagyis a színházlátogató közönség, vagy jobban mondva az a szellem, mely ma, ebben a bizarr, szecsessziós világban meghódította agyunkat és szívünket, — az oka annak a könnyen végzetessé váló dekadens iránynak. Az igazi művészet, a valódi szellem, a színház egyetlen célja nem található fel ma már, csak elvétve a világot jelentő deszkákon. Ma nem eszme kell, hanem kaviár, nem tanulni megyünk a színházba, hanem érzeink izgatása a fő, erre alapítják a szín- és operette-írók munkáik sikerét, mert látják, hogy minél frivolabbat írnak, annál inkább számíthatnak elismerésünkre és tetszésünkre.

Komoly, igazi jellemeket festő, örök eszméket tetszetős formába bemutató darabok ma nem vonzanak. Társadalmi színmű-

adót szedet, oszt tudja koma, én vónék a fű-eküdt.

Kásás a beszéd tartama alatt előkotorászta az üveget és ráköszöntötte a komára.

Koesor is mondott valami áldást, békeséget ezéző mondókát s azután kortyokra vette be a jó nedüt.

— Hász' azér' baj nem lesz! Tud komám a lúho', hát menjék e' rajta! Rábízom, mintha magam vónék! én meg itthon helyt állok!

E kijelentés Kásás nézetével találkozóan, a lovak bofogatának és Kásás uram, a koma sok szerencsét, jó vásárt kívánása mellett hajtott ki az udvarról az ő sarjújával.

Hideg volt kegyetlenül. Kásás ugyan nem volt ismerős a hőmérőféle szerkezettel, hanem azért esküt mert volna tenni rá, hogy Réaumur szerint is van huszonkét foknyi hideg. Zord északi szél zúdult arczába a lovakat igazgató férfinak s kesergő bugásával egyidejűleg apró, szuró havat szórt széjjel, melyek közül bőven hullott Kásás uram ábrázatjára is, hogy szinte megfagyott már tőle.

Kásás Mihály hol egyik, hol másik tenyerébe hühogott, azután az orrát, mely veres paprikaként meredt ki az arczulathól, hozta rendbe. Végre leszállott, mert már a lába is elfagyini igérkezett. Megakasztotta a gyeplőt az öplényhez, maga pedig futott a szán után, a miképen csak kitélt tőle.

Szólva nem szólt ugyan semmit, de sanyaruan alakított ábrázata elárulta lelke gondolatát, mely is abban nyilvánult, hogy szép ugyan a téli idő, hanem már ez mégis csak sok a jóból.

Lassankint felmelegült a fél-ökörbőrbe került készítésű maffa eszmába bujtatott láb. Kásás ismételen felkapaszkodott a széna tetejére s csendes flegmával túrta a rettenetes szél kegyetlen ordítását. Gondolta magában: fujj, ebteremtette! Majd nem fujsz aratáskor.

Az utakat vastag hóréteg borította. Messze távolban egyebet sem láthatott az emberi szem vakító fehérségnél.

A lovak gyors ügetésben haladtak tova a szánal; ők is unták a kellemetlen időt. Kásás uram kezdett olyan álomfélélet érezni. Már melege volt s kezei úgy tapadtak a gyeplőhöz, mintha egy test volna a fekete szíjazattal.

Közel volt már az „Itató korcsmához”, a fehérségből kilátszottak már az erdő fái, midőn az uton valami fekete pontot vett észre.

— Ugyan mi Isten teremtése lehet az ott? — kezdett okoskodni Kásás. — Ember-e vagy farkas? Ha farkas, nekem rossz; ha ember, neki rossz, de mindenképen baj!

A fekete pont mind közelebb érkezett, vagyis hogy a szán érte őt utól felé. Sehol semmi nyom egyéb a szántalp nyomásánál, azon tul semmi egyéb, csak hőtenger, egyenlővé, téve árkot, mélyedést, emelkedést.

A szán utólérte végre azt a felismerhetetlen fekete pontot. Didergő női alak volt a szerencsétlen szánalmas nyári ruházatban. Keblén kis gyermeket tartott s fogvaczogva haladt vele tovább.

Kásás előbb azt gondolta, hogy mi köze neki az Isten teremtéséhez? Menjen magának, a merre tud! De hirtelen észbe

jutott, hogy tanulta ő hajdanában az Arany Ábécéből amaz igéket: „Jót tégy a megszorultakkal!” Meglassította hát a lovak lépteit s megszólította a hőtengerben bolygó asszonyi állatot:

— Adj Isten! Hova légyen utazása?

A nő felveté szemeit a szán tetejére s lassu, reszkető hangon válaszolta:

— Munkácsra mennék, ha elérhetnék, de ez az idő...

— Hászén én is oda megyek! No jöjjön, üljön fel! Jobb lesz itt a szénán!

A nő nem várt több biztatást. Szemei kigyultak, arczán előmlött az édes elégyütség. Hamarjában fenn volt a széna tetején s háttal fordult Kásás uramnak, hogy a szél ellen védje magát.

Végtére elért Kásás a piacra. Bizony eddig hátra sem nézett, hogy ugyan mint érzi magát az utitárs. Csak mikor megállott a szánal, akkor kiáltott fel:

— Teéns asszony! Tessen leszállani! A tett helyén vagyunk!

Felszólítására azonban sem hang, sem mozdulat nem jelentkezett. Kásás felmászott hát a szánra, de biz a nőnek hirehamva sem volt ottan. Eltűnt az, mint a tavalyi hó!

— No, vigye az ördög! — dohogta Kásás, — ha minden szó nélkül kerekelt oldott. Ugy sem vettem volna el tőle fuvardíjat, Isten látja a lelkem!

Elfelelte az egész dolgot mihamar s hogy minél gyorsabban szabaduljon, a legelső kérőnek eladta a sarjut.

Hát mikor elszállította a vevő udvarára s a nyomó rudat meg akarta oldani, valami veres tárgy tűnt szemébe. Oda megy, fel-

vek vagy mondjuk Csiky remek darabjai ma unalmasak. Komlathy elővett ilyeneket s arra a szomorú tapasztalatra jutott, hogy jó erőtől üres nézőtér előtt játszottak. Ellenben jó kasszadaraboknak bizonyultak az „Egyiptom gyöngye“, a „Báránycsók“, „Doktor Szeleburdi“ és bizonyára telt ház fogja az új szezonban végig nézni a „Névtelen levelek“-et, „Egy férj, a ki vadászni jár“ és „Osztrigás Miczi“-t, ha csak a színügyi bizottság vetője le nem szorítja azokat a műsorról.

Nehogy prűderiával vádoljon valaki, megmondjuk az okot is, mely bennünket a színházak mostani iránya ellen felszólalásra készítet.

Ismerjük ugyanis a mai világ uralkodó szellemét, azt is tudjuk, hogy ma a csirke többet tud a tyuknál olyas dolgokban, melyeket azelőtt nem ismert az ártatlanság és gondosan ápolt erkölcsi érzék. Jól tudjuk, hogy ma más világot élünk, mint hajdan, midőn a modern élet ezen veszedelmei nem fértöztek oly közel szívünkhöz. És mégis felkelünk ez irány ellen, mert a színházak iránya egész nemzedékeket megronthat vagy megjavíthat. Nem apáczaiskola ugyan a színpad, de nem lehet a nyugati kultúra szeméjének lerakódó helye sem. A verizmus csak bizonyos határokig üdvös, azontul megrontja a józan gondolkozást, erkölcsi érzéket, egyszóval az egész embert. A sok selejtes külföldi termék észszerűtlen kultiválása végül megszünteti a színházak nemzeti irányát, melyet pedig ápolnunk és fejlesztenünk kellene főleg a mai időben, midőn megvetve vagy kicsinyelve mindazt, a mi hazai, a külföld anyagi és szellemi produktumai előtt gyujtunk tömjént.

Azt se feledjük, hogy a színház olyan művelő, szórakoztató hely, hová a családok felnőtt gyermekeiket is elviszik. Megállapodott gondolkozásu, szilárd erkölcsi alapon álló, az élet különböző változatait átélő, annak viharai által megedzett egyéneknek

nem árt a színház, ha ott osztrigát és kaviárt találunk fel. Ámde kétségkívül árt a serdülő ifjuságnak, árt az otthon nemes irányban vezetett naiv leánygyermek lelkületének, korán tanítva meg őket az élet azon csunya oldalára, melyet később ugyanis kénytelenek vagyunk közvetett vagy közvetlen tapasztalásból megtanulni.

A bűnök dicsérete tetszetőssé teszi azt s vágyakat nevel a gyermekifjú lelkében. Látja a színpadon s hallja a színészek ajkairól azt, hogy a bűn édes s mivel kevésbé tapasztalt szemével nem látja az élvezetek habzó serlegének alján a mérget, kijöve a színházból, mintegy önkéntelenül keresi azon helyzeteket és alkalmakat, hol ugyanazokat ő is átélheti, miket a színpadon talán kissé elburkolva, vagy talán egészen leplezetlenül és érthetően látott és hallott. Az így alkotott képzeltek az ifjuság elméjét elfogják a komoly munkától, kedvet ébresztenek benne a léha életre, melynek szomorú következtéseit nem egy szülő látta be már — sajna, későn — síró lélekkel.

A mi nézetünk az, hogy a színház nem orfeum. Ide szórakozni és nevetni járunk, amoda azonban magasabb nézőpontok irányítják lépteinket. Az orfeumot rendszeren csak felnőttek látogatják, kikre nézve az ott látottak és hallottak nincsenek már annyira imminens veszedelemmel.

A színházban azonban már gyermekeinket is elviszszük abban a hiszemben, hogy esztétikai érzékünket ez által fejlesztjük, művészszeretetre tanítjuk, látókörüket szélesítjük, jellemüket nagy és felemelő példák bemutatásával nemesítjük. Ezek helyett azonban a gyanutlan szülő azt látja, hogy mindezek hiányzanak a színpadról, hanem szóban, dalban, beszédben, mozdulatban és hanglejtésben annyi pikantiát, olykor olykor vastag durvaságot adnak elő, hogy szeretné otthon gyermekei emlékeztetének

Alig, hogy bement, két munkácsi csavargó, a kik már régóta leskődtek préda után a kocsma szegleténél, mint a figyelmes nyest, egyikök kidugta fejét s nem látva senkit a szán mellett, agárgyorsasággal lippent a szánhoz.

— Te, egy tarisznya! — sugta egyik. — Az ám! Tele enivalóval! Nézd hogy duzzad az oldala!

— Ne beszéljess sokat! Kanyarintsd le onnan, aztán: usd!

A figyelmeztetett tolvaj sebtiben lekapta a tarisznyát és sovány lábikrája teljes erejével futott tova, követve lopásban részes társától.

Hagyjuk azt, hogy a két csavargó mily savanyu pofát vágott a tarisznya tartalmának láttára, hanem emlékezzünk Kásás Mihály atyánkfiáról.

Megitta fertály pálinkáját és szomorodott arcuzattal kullogott ki a szánhoz, de hirtelen felderült megszontyorodott ábrázata, mert ime, a félelmetes tarisznya eltűnt az ep-lényről s hasztalan kutatja, sehol sem találja.

A szánra felülni s a lovakat vágató menésben utnak indítani csak pillanatba került Kásásnak. Nehéz terhertől megszabadult szíve csaknem kiugrott örömeiben, hogy tultett a nagy aggodalmon.

Otthon kérdezte a testvérje, ki a házi teendőket teljesítette az özvegy embernél, hogy hova lett a tarisznya.

— Sohse kérdezd azt! Hálistennek, hogy ellopták! — felelt a megkönnyebbült keblű ember.

lapjáról letörölni mindama megfigyeléseket, melyeket az mohó vágygyal sajátított el.

A gyermek kedélyvilágát semmi sem pusztíthatja jobban, mint a rossz olvasmány és oly színházi darabok hallása és látása, melyek nem az izlés fejlesztésére íródtak, hanem a hatásvadászatra. És míg az olvasmány tartalma elmosódik, emez elementáris erővel hat a kedély és képzeletre nemcsak, hanem az ifjuság egész erkölcsi világának irányára.

Ezek azok a nézőpontok főleg, melyek kívánatossá teszik azt, hogy hagyjunk fel azzal a veszedelmes irányzattal, mely a színházi életben minden vonalon és minden helyen lábra kapott. Nem kívánjuk mi azt, hogy Thália templomaiban passziójátékokat tartanak, de az erkölcs, jó izlés és esztétika szeretete indít bennünket arra, hogy állást foglaljunk azon iránynyal szemben, melyről annyi panasz hangzik budapesti és vidéki lapok hasábjain.

Nem okoljuk mi sem a színházak vezetőit, sem a színházlátogató közönséget, hanem a közszelleme, mely ezeket az állapotokat megteremtette. Meg vagyunk győződve, hogy ennek változtával a színház ismét az lesz, a mi volt s aminek lennie kell: a művészet temploma...

Vesszen a szecsesziós irány s jöjjön vissza a szépnek, nemesnek, igaznak és jónak kultusza!

Konez Ákos.

Milyenek voltak a régi magyar asszonyok.

Öreg irások példás dolgokat mesélnek a régi magyar asszonyokról, kikre valóban ráillik a „kardos“ nevezet. Emberfeletti munkát végeztek a ház körül, de uriaszonyok is tudtak lenni, amikor kellett.

Érdekes adatokat olvasunk két ilyen régi magyar asszonyról Károly János székesfehérvári nagyprépost kanonok Fejérvármegye közönsége című, most megjelent munkájában.

Az egyik Fiáth Zsófia. Daróczy István mostani székesfehérvári törvényszéki elnök özanyja, ki ritka példáját mutatta a férfias vasakaratra és törhetetlen erélynek. Legjobban jellemzik őt végrendeletének eme sorai:

„Isten, világ tudja, hogy szegény, Istenben boldogult, uram, midőn elvett, husz forintnál többet nem láttam, két esztendő múlva pedig minden jószágunkat elfoglalták, úgy, hogy intereszes pénzzel kellett hozzájutnom, azon pénzt se találtam volna, mivel akkor török háboru lévén, ugymint 1718. esztendőben, hanem atyántól jutott részt költöttem, aztán sört, bort árultam, éjjel-nappal kenyeret eladni sütöttem, ételt két fülű fazekakkal főztem és garas számra eladtam. Borral, vajjal, sajttal Nándorfehérvárra kereskedtem és látván szükségemet, oly soványan éltem, hogy a kávé alját megszáritottam s ötször-hatszor is arról ittam és valaminek hasznát láttam, kereskedtem úgy, hogy éjjelnappali fáradtsággal éltem. Ha kurok gyűttek, sokszor háromszor-négyszer is főztem és a ruhának legalábbvalójában jártam, csak hogy gyermekeimnek jövedőre kereshessek. Uram halála után megmutattam, hogy három annyit is szőzöttem.“

De ugyanő tudott uriaszony is lenni. 1744-ben ír fiaának, hogy „a táblára hat lovon jöjjön fel... az kocsisnak és fullajtárnak edgyaránt való ruhájuk legyen.“

A másik ilyen hős asszony Barkóczy Borbála grófnő, gróf Cziráky József hitvese. Férje Prága ostrománál esett el. Az elhalt férj birtokába idegenek ültek be.

veszi s rémüldözve, fennakadt szemekkel pislog reá. Darab ideig szólani sem tud a szörnyű ámulattól, csak sokára tudja kirebegni:

— Szentséges égi Atyám, légy velem! Hászen ez egy gyermek!

Kásás Mihályban hirtelen felgerjedt a nemesebb indulat s gyors gondolattal határozattá érlelte, mely szerint a váratlan lelemény felől jelentést tesz a hatóságnak, hadd derüljön ki, hogy ki volt az a hűség-telen asszonyi személy, a ki gyermekét ily könnyű szerrel tudta más nyakába hagyni, de hirtelen megint praktikusabb gondolatra jött.

— A gyermek így is, úgy is meghalt! Mért huzogattassam én miatta magamat törvényről törvényre? Hát nincs nekem elég bajom, hogy a másokéval is vesződjem? Én biz egy szót se szólok! Tarisznyába teszem a jobblétre költözöttet s majd betemetem a Latorezába. Hadd vigye a víz, amerre neki tetszik!

E gondolatban megállapodva, hirtelen nagy fehér tarisznyájába rögtönözte a gyermeket és a legnyugodtabb flegmával rakta le a sarjút.

Hazamenőben folyvást az a gondolat furdalta, hogy mi módon tegyen tul a nem remélt ajándékon. Szörnyű zavarba került a jó ember s hogy nehezen jövő terveinek utját egyengesse, megállott a „Gyerebe“ kocsma mellett, hogy egy kis itallal segítsen szorult helyzetén.

Be is ment a csárdába s a portékát rejtő tarisznyát ott künn hagyta az ep-lényre akasztva.

Borbála grófnő maga vezette a kenyeri gazdaságot, osztotta ki a parancsot, ügyelt az aratásra, kaszálásra és nyomtatásra. — Anyja volt a eseléseknek. Korán kelt; rávette a ködmönt, kiment az istállóba és sorba fejte a teheneket stb.

Aztán egyszer felfegyverezte eseléseit vasvillákkal és vezette a szomszéd faluba, Czirákra és a vasvillás brachiummal kiverte a Bezerédyeket az elfoglalt kuriából. Két dolog maradt meg utána: a hálás kegyelet és a ködmön, melyet Dénesfán őriz a Cziráky-család.

Az accideutiák.

Az öreg S. bácsi messze vidéken ismeretes ügyvédje volt Rimaszombatnak. Akkor ugyan még fiskális néven ismerték a ma már ügyvéd ezimen ismeretes emberi valóságát és az árverést licitáció ezimen teljesítették.

Az öreg ur különben ifjabb korában ott harczolt a szabadságvédők táborában, mint tüzér százados. Ott megszokta a tüzet és a katonai pontosághoz szoktatott vére a jámbor civilizált életben is hirtelenében fölhevült, a mikor aztán jaj volt annak a patvaristának, a ki okozója volt az öreg ur hirtelen fellobbanásának.

Nem is sokáig állotta a dicsőséget nála egyetlen fiatal ember sem, mert az öreg ur a nagy felhevülés mellett még felette farkas is volt, a ki ugyancsak a fogához verte a krajezárt és szoktatni igyekezett a patvaristáját az életben kilátásba helyezett nélkülözésekhez.

Egy ízben egy daliástermetű, rusztikus természetű patvarista került hozzá Kiss János szeméjében. Az öreg S. bácsinak nagyon megtetszett a nyílt arcú, őszinte szívű ifjú s alkudozni kezdett vele.

— Mit fizet a tekintetes ur? — kérdezte tőle Kiss János magyaros nyíltsággal.

— Adok negyven forintot! — mondta az öreg bácsi. — Ezenkívül, tudja őcsém, sok accidentia is kerül.

Kiss János elfogadta a feltételeket a bő accidentia reményében és ott ragadt az öreg ur irodájában.

Idő telt, idő mult. A negyven forintból már alapos fogyatkozás mutatkozott, hanem az accideutiák sehogy sem akartak jelentkezni.

Kiss János azt tapasztalta, hogy az ígért szép szó ugyan, de csak akkor jó ha megadják. Kezdett a létező állapot ellen fellázadni a természete. Minekutána azonban a negyven forintnyi fizetés elfogyatkozott, a testi táplálkozást pedig megóhajtotta a fiatal vér, nem volt más választás, mint odafordulni, ahol kapható volt valami enniváló.

Szép ezerfa állt az udvar közepén, melynek terebélyes ágai mélyen leereszkedtek a földre. Kiss János többször nézte sóvárgó szemekkel az iroda ablakán keresztül a feléje mosolygó érett eperszemeket. A koszt mellett nagyon félt volna egy kis eperconfeckt és János patvarista lelkében az ez óhajtás iránt táplált vágy mind hevesebben lépett fel.

Egy délután elment hazulról az öreg. Kiss János felhasználta e szabadalmat s ledobva tollát, hirtelenében kinu termett az udvaron. Vágyó szemekkel feltéktintett a fára, majd egy sürgető gondolattól ösztökélve, lerugta cipőit s diákkönnyűséggel a fa tetején termett.

Evelt, mint egy kiéhezett sivatagutazó. Az érett eperszemek nagy mennyiségben tüntek el gyomrában.

Alkonyult már és Kiss János még nem töltötte meg gyomrát. Ugy ült ott az eperfán, mint Nőé az ő bárkájában, teljesen elfeledkezve nemes hivatásáról.

Egyszer csak jön az öreg. Már az udvar közepén el kezd kiabálni.

— Amice! Hol van maga, amice?

— Itt vagyok! — kiáltott le Kiss János az eperfáról.

— Ott van? Hát mit csinál ott maga?

— Hát . . . hát szedegtettem az accideutiákat!

A talpraesett megjegyzés meghatotta az öreget s kérlelő hangon szólt:

— Jöjjön le onnan és ne blamirozza az embert!

— Nem én, míg öt forinttal meg nem javítja a fizetésemet!

Mit tehetett az öreg? . . Szerette azt a daliástermetű patvaristát. Hogy ott ne maradjon az eperfán, megígérte neki az öt forint fizetés-javítást.

Kiss János ezután a megjavított fizetés mellett nyugodtan eldögélt az öreg ur mellett és nem óhajtotta meg többé az eper képében jelentkező accideutiákat.

Vidám diák.

A kínai forradalom.

— Express-tudósítás. —

Budapest, június 25.

A Kínából érkezett táviratok megdöbbentők. **Az özvegy császárné már nyíltan állást foglalt az európalak ellen.** A ezár mozgósította az amuri katonai kerületet; a háboru tehát már minden tekintetben megkezdődött.

E háboruban Ausztria-Magyarország is részt vesz. Mint táviratok jelentik, tengereseink mind a három veszélyeztetett ponton jelen vannak s a takui erődön ott leng a mi hadi lobogónk ts.

Leng kínai vasuti igazgató Sanghájából azt táviratozza, hogy a pekingi idegenek szerdán még éltek, de a követségi épületek közül csak az **osztrák-magyar, a belga és az angol áll még.** A többi elhamvasztották.

Sanghájából jelentik ezzel szemben: A katonaság körülfárta a követségeket, de nem támadta meg, hanem ki akarja éheztetni lakóit. Egy kínai ember, a ki június 16 án titokban elhagyta Pekinget, Sanghájban megerősítette, hogy az osztrák-magyar, a belga és az angol követségeken kívül vslamennyi követség leégett. A bokszer meggyilkolták Sing császári herezeget. A bokszer Peking északi és nyugati városrészeit, beleértve az idegenek városrészét is, fölgyújtották.

Egy kínai futár, a ki esütörtökön érkezett Tiencsinbe, azt beszéli, hogy egy kisebb európai sereg, valószínűleg Seymouré, napok óta harezol a tulnyomó kínai haderővel Tiencsintől negyven mértföldnyire nyugatra és már csaknem egészen meg van semmisítve. Azt beszélik, hogy Pei-Tang-ból és Lu-Tai-ból **nagy kínai haderő indult el a takui erődök visszavételére.** Az oroszok attól félnek, hogy Port-Arturban kitör a forradalom. Északon mind komolyabb a helyzet. A kínai katonaság nyíltan támogatja az idegenellenes mozgalmat. Sangiban is nyugtalankodni kezdenek. A prefekt nagy mennyiségű lövészert akart északra szállítani, de a vámhatóságok idejekorán megakadályozták. A kínai hivatalnokok kétszínűek. Megnyugtató biztosításokat tesznek, de titokban a bokszereket támogatják.

HIREK.

— **Neghivás.** A debreczeni ev. ref. egyház árvaügyi bizottsága 1900. év június hó 29-én délután 5 órakor az egyház tanácsstermében ülést tart, melyen folyóügyeket tárgyal.

— **Gróf Lónyayné új lakóhelye.** Mint a Felsőmagyarországi Hírlap állítólag megbízható forrásból értesül: gróf Lónyay

Elemér eladja az olaszii birtokot és véglegesen elköltözik Zemplénmegyéből. Gróf Lónyay az Aranyos-Maróth mellett lévő várkastélyt óhajtja megvenni, amely igazán felséges szép helyen fekszik. Ide viszi majd feleségét, Stefániát. A várkastélyt, amely már régi voltánál fogva renoválásra szorult, tetemes költséggel újítani fogja. A kastély 1630 ban épült s Lónyay gróf egyik elődje építé.

— **A tegnapi felségsértési per.** Tegnapi számunkban részletesen ösmertettük Király Péter dr. ügyvéd, tart. honvéddal nagy királysértési perét s azt is megirtuk, hogy az esküdtszék királysértés vétségében bűnösnek mondotta ki. A törvényszék félórás tanácskozás után kihirdette ítéletét. Király Péter dr.-t az esküdtek verdiktje alapján a btkv. 140. §. 2-ik bekezdésébe ütköző királysértés vétsége miatt két havi **államfogházra** ítélte, az 54. §. 2-ik bekezdése alapján a hivatalvesztést mellőzte. Az ítéletet közlik az ügyvédi kamarával s a 3-ik honvéd gyalogezred parancsnokságával. Az ítéletet a vádlott, ügyész s védője tudomásul vette s a védő a tárgyalás folyamán tett semmiségi panaszát visszavonta, így az ítélet jogerőre emelkedett.

— **Angyal az égben.** Egy angyallal több van az égben. Polgár Boross József és neje Bihary Mária vesztették el szeretett kis leányukat, Ilonkát, aki egy éves korában költözött az öröklét honába. Hült tetemei f. hó 27-én d. u. 4 órakor fognak a Zöldfa-utca 13. számú háztól a Kossuth-utcai temetőben örök nyugalomra tétetni.

— **Parasztpárba aratásnál.** Megkezdődött az aratás. Vig nóták között indulnak legények, leányok, öregek, ifjak, a szántóföldekre, hogy ki-ki learassa a magáét, vagy a másét. Hajnali három órakor már hallatszik a kaszák köszörülése, a sarlók csörömpölése s nemsokára rá megkezdődik az aratás. Rendre dülnek az arany kalászkok, fáradnak a dolgozók kezek, mind halkabb-halkabb lesz az ének, a nap kisüt az égen és forrón süt le a munkásokra, akikről csakugy csurog az izzadság. Néma esőnd van, nem hallatszik más, csak itt-ott a kaszák élesítése és a tompa sercsegés, ahogy hullanak egyre a kalászkok . . . A nagy csöndet egyszerre harsány kiáltás zavarja fel:

— Leszámolunk Bonesa János. Állj ki!

Félbeszakad a munka, mindenki a két hatalmas legényt nézi, a kik éles kaszákkal kezükben állanak szemközt egymással.

A két legény egymásra rohan, egy pillanat s mindkettő véresen bukik a földre. Bonesa János nem is mozdul meg többé, mert a kasza ketté vágta derékban az egész embert. Korber Jánost a társai szedik fel a földről, bekötözik amennyire lehet halálos sebeit és elszállítják haza . . .

Az aratók pedig hozzáfognak ismét munkájukhoz, nem hallatszik már ének, még dudolás sem, beszélgetni sem mernek, csak egy szép barna leány sir, zokog hangosan, akit egy pár vén asszony vigasztal, ahogy tud. Késő este 11 órakor, mikor a fárasztó napi munka után hazamennek s elfogyasztják szerény vacsorájukat, emlékeznek meg csupán pár szóval a nap eseményéről, akkor sem mondanak többet, mint azt, hogy: szegény Tamási Róza . . . most már egy sincs neki.

— **Ajándékok az aradi ereklyemuzeumnak.** Az aradi ereklyemuzeum értékes tárgyakkal szaporodott a napokban. Vásárhelyi Béla főrendiházi tag, Alagi Salamon Gézától kapott evőeszközöket ajándékozta a muzeumnak, melyeket Damjanich tábornok

használt volt, Atzél Péter pedig Kiss Ernő tábornok két pisztolyát ajándékozta a múzeumnak. Ez értékes ereklyén kívül Réthy Viktor egy 200 frt értékű szekrényt adott és Braun Mór a világi fegyverletélnél beszolgáltatott 290 Kossuth-bankórol szóló elismervénnyel gazdagította a múzeumot. Fényes Dezső az 1849. február 8-iki harezból származó kardnyelet és Villim István eszaki közgyám három darab 48-as okmányt és II. Rákóczy Ferencz egyik eredeti levelét ajándékozta az ereklyemúzeumnak. Ezt a levelét sokszorosítani fogják.

— **Dalünnepély Szatmáron.** A szatmár-németi dalegyesület köszönötéves fennállása emlékére és ezzel kapcsolatosan a tiszavidéki kerületi dalos-szövetség hozgyülése alkalmából 1900. évi június hó 29-én, 30-án és július hó 1-én Szatmáron dalünnepélyt rendez.

— **Egy ezredorvos rémtette.** Vér-fagyasztó családi dráma tartja izgatottságban Nápoly lakosságát, a melyhez fogható még nem igen történt a véres bűnesetek házában sem.

Luigi Mario Santoro, a Nápolyban állomásozó 16 ik lovasezred orvosa néhány évig boldogan élt nejevel, született Margherita Costa marchesával és házasságukból két gyönyörű gyermek született. Nemrég azonban egyenletlenség tört ki a házastársak közt és az asszony két hét előtt gyermekeivel együtt hazament szüleikhez.

Tegnapelőtt az ezredorvos, a ki örülni szerette feleségét és gyermekeit, levelet írt az asszonynak, hogy küldje el a gyermekeket hozzá, mert nagyon szeretné látni őket. Az asszony elküldte a gyermekeket és erre a férj az ordonánczával újabb levelet küldött az asszonynak, melyben arra kéri, hogy térjen vissza hozzá, különben megöli a gyermekeket. Az asszony rémülve sietett férje lakására, de alig ért a ház közelébe, föltáruult az ezredorvos negyedik emeleti lakásának ablaka és a férj lekiáltott:

— Nesze a gyermekeid!

Avval mind a két gyermeket ledobta az utcára az anyjuk lábai elé. A két ártatlan gyermek, a 3 éves aranyiszőke haju Emilia és a 18 hónapos Giuseppina szétronsolt agyvelővel hevert az anyja lábainál, az ezredorvos pedig kihajolt az ablakon és a közönség szemeláttára főbe lötte magát. — Feje élettelenül hanyatlott alá és vére lecsurgott a kövezetre. A szerencsétlen anya azóta olyan állapotban van, hogy a megörüléstől féltik.

— **Pusztító zivatarok.** Duna-Szerdahelyen e hó 22-én este nagy felhőszakadás volt, mely egy teljes óráig tartott s óriási károkat okozott a városban és környékén. A felhőszakadást jég követte, mely teljesen tönkretette a gyümölcsöket.

Esztergomban e hó 22-én és 23-án óriási zivatar vonult végig a városban. A jéggel vegyest zuhogó zápor s felhőszakadás nagy károkat tett a vetésekben, de leginkább a szőlőkben, a mennyiben egész szőlőtöskéket mosott ki a hegyekről alázuhanó víz s egész a város belsejébe sodorta. A várost, daczára, hogy minden kanálist felnyitottak, teljesen elöntötte az ár. A főtereken megállott iszapréteg miatt a szombati hetivásárt csak nagy nehezen lehetett megtartani. Mintegy ötszáz kocsi való iszap és lehordott kötörmelék buczkák vannak a város legnagyobb forgalmu utcáin.

Felső-Gellér komárommegyei községben is orkászzerű jégvihar dühöngött e hó 22-én, mely az összes vetéseket végképen tönkretette. A vidék lakossága nagy nyomornak néz elébe.

Komárommegye csalóközi járásában a tányi határt egészen a bogjai alsó és gelléri határokat felerészben elverte a jég. Épület és élőfákban is volt kár.

Dicső-Szt. Márton körül 24 én délután

nagy zivatar volt és Bonyha környékén minden terményt elvert. A kár nagy.

— **Gyilkos merénylet egy kanonokon.** Pécs város lakosságát egy elvetemedett ember merénylete tartja izgalomban. Tegnap délután fél négy órakor ugyanis a püspöki szeminárium rektorát, Pozsgay József kanonokot, pápai kamarást, szeminárium lakosztályában felkereste Potay Mátyás szabómester, szeminárium reverendaszállító, a kitől késedelmes munkája miatt a kanonok el akarta venni a szállítást. A szabó kérte a kanonokot, de mert ismételtén késedelmesen szállította a szükségelt ruhákat, Pozsgay ragaszkodott elhatározásához és felmondott neki. Erre Potay revolvert rántott elő zsebéből és háromszor lőtt a kanonokra. Egy golyó az arcát furta át, egy a karját tálta, a harmadik azonban szerencsére nem talált. Ezután Potay kétszer magára lőtt. A kanonok sérülése nem életveszélyes. A merénylő sebesülése feltétlenül halálos.

— **Dalcsarnok a Bikában.** Angelotti igazgató vezetése alatt álló daltársulat mind nagyobb pártfogásnak örvend a közönség részéről. Napról-napra intelligens közönség látogatja a daltársulatot, épúgy mint az előző években; mi különben nem is csoda, mert a műsort kiváló gondnal s diszkrétén állítja össze az igazgató s amellet változatos és élvezetes. Tegnap egy új erő lépett fel, a híres Carmencita spanyol tánczosnő. Annyi dramatika imitációt láttunk, hogy valóban csak örülhet a közönség, hogy az igazgató elhozta Debreczenbe az igazi Carmencitát. Tegnap láttuk s nem is csodálkozunk azon, hogy a fess, tüzes szemű spanyol tánczosnő meghódította az egész fővárosi közönséget. A tánczot ő nála ismerjük meg az igazi valóságában. Szilajsággal, a spanyolokat jellemző szenvedélyes tüzzel tánczol, amellet művészi a táncza s minden mozdulata grazióz, diskrét s finom. Budapestet és Kolozsvárt kivéve, az országban Debreczen az első város, hol tánczosnő művészetét bemutatja. A műsornak minden esetre Carmencita fellépte a legérdekesebb s legtöbb értékkel bíró száma. Emellet kiváló jó része a műsornak Joanovits nővérek mutatványa. Nőknél olyan erő s oly ügyes s biztos egyensúly mutatványokat, mint a milyenekkel Joanovits nővérek gyönyörködtetik a közönséget, nem mindig láthatunk. *Thureck* fivérek, *Göndör* Aurél s a műsor többi száma mind kellemes szórakozást nyújt.

— **A szatmári testvérgyilkosság.** A szatmári testvérgyilkosság ügye ma reggel megjelent a kir. kuria hirdetési tábláján. Szünet után, szeptember 13-ikán kerül sorra az I-ső büntetőtanácsban s referense Székács Ferencz kuriai bíró lesz.

— **A gyermeknevelés Kinában.** Különös szokások uralkodnak Kinában a gyermeknevelést illetőleg. Kötelező iskoláztatás nincs s mivel a tanítás költségeit a családnak kell viselni, a nagy szegénység miatt száz gyermek közül jár husz az iskolába; a növendékek negyedrésze alig viszi többre a tanulásban egy-két betű ismerésénél. De azért a kínai boldogul az életben. Nagy segítségére van, hogy mindenre emlékszik. A családi nevelés szigorú elveken nyugszik. Mutatják ezt a közmondások: A szigoru apa jó fiukat nevel; a gyöngye anya elkényezteti a vásott kamaszt. Nincs szeretet-szigorúság nélkül. A kényeztetés mákvirágot terem; seprűnyélen teremnek a jó fiuk. — Amilyen az apa, olyan a fia. A 7-10 éves kínai gyermek foglalkozása tüzelőanyag gyűjtése. A leányka segít otthon varrni, himezni, főzni és a malmot hajtani. Ha mesterségre adják a fiut, 12-14 éves korában három évre beáll inasnak. — A szülők korlátlanul rendelkeznek a gyermekkel: eladják, zálogba teszik,

kidobják, sőt meg is ölhetik. A szülők megbántása a legnagyobb vétség: a szülögyilkost időnkint darabolják szét, vagy megnyúzzák. Ilyen esetben megbüntetik a szomszédokat, tanítót, mestert, sőt a rokonokat is, az illető mandarin elveszté hivatalát is a büntetésen kívül.

— **Szerb dalárda a Dréherben.** A nyári szezon — habár a színház zárva — szórakozás nélkül nem mulik el. Gondoskodnak erről minden módon. Most újabban *Márkus* Jenő, a „Dréher” derék vendéglőse szerződöttetett egy hétre egy szerb daltársulatot. A daltársulat holnap kezdi meg először működését a „Dréher” süresarnok helyiségében.

— **Hol van Babó Emil?** Babó Emil Kinában című, a *Magyar Tengerpart*-ból átvett hírünkre vonatkozólag a *Szegedi Napló* a következőket írja:

Lehet, hogy össze van írva a Kinában tartózkodó magyarok között egy szőlőtulajdonos báró Babó, vagy tán hasonló nevű ember, de az nem azonos Babó Emillel, a külföldre vándorolt szegedi volt képviselővel. Dr. Babó Emil volt szegedi képviselő ugyanis, az ő szomorú esete után egy ideig tényleg bolyongott részint Bécsben, részint másutt, de aztán hosszabb időre letelepedett volt Berezellonában, a honnét több levelet írt Szegedre, itteni jó embereihez, a kik egyikével állandó levelezést folytatt. Sok levelet írt hozzá Berezellonából, jelezvén, hogy egy nagy angol lap tudósítója és ezzel szerez jövedelmet. A mult évben aztán megírta Babó, hogy ugyanazon lap szolgáltatásában Párisba ment és a volt szegedi képviselő tényleg Párisban tartózkodik most is, a honnét több levelet írt szegedi ismerősehez, utóbb, alig néhány hét előtt, a párisi kiállításról írt sok részletet. Babó Emil leveleiből az tűnik ki, hogy nagyon megváltozott és hogy keserű érzésekkel gondol az ő itthon történt megsemmisülésére. Utóbbi leveleiből már erősen kiérezni a legfájóbb honvágyat és sokat ir arról, nem térhetne e ő haza és miként fogadnák visszajövetelét. Annyi tehát egészen bizonyos ezekből, hogy Babó Emil nem termel szőlőt Kinában.

x Honvéd hadapród őrmesteri ruhát és felszerelést megvételre keresek. Czim: Ledermann Sámuel könyvelő, Karczag.

— **Hogyan vették be Pekinget?** Peking tudvalevőleg volt már egy izben európaiak kezében. A mikor az egyesült angol-francia sereg fegyverrel nyomult be Kína fővárosába. A bevonulásban résztvett francia tiszték egyike, Comte kapitány, most hadosztályparancsnok, érdekes anekdotát beszél el egy francia lapban arról, milyen is volt a kínaiaknak az a hősiesség védekezése, amelyről annyi szó esett azután.

Comte kapitányt, meg társát, Campenon kapitányt küldték ki földérésre s egyúttal kémiszemlére is. Ijesztők voltak a fölfedezések. Peking falait fekete sűrűségben lepte el a megszámlálhatatlan sok ágyú s minden talpalattnyi helyen őrszem állott. Állott pedig olyan mozdulatlanul és némán, mintha kőszoborra fagyott volna mind valamennyi. A két kapitány lehetőleg meglapult és sikerült így egészen a falak aljába lopózkodniok. Senki sem vette észre őket. Campenonban felágaskodott ekkor a katonavirtus.

— Fogadjunk, hogy felmászom a falra!
— Itt a kezem rá, — megyek én is utánna.

Es fölmásztak a falra és — sem ágyú, sem őrszem meg nem mukkant láttukra.

Tudniilik az ágyú mind fából való, az őrszem pedig megannyi bábu volt. Akárcsak a magyar Árokháti Lőrincz madárijesztői, a mitől úgy megijedt volt a jó Ahmed pasa seregestől. Hát a meny fiai is abban bizakodtak, hogy a sápadt képűek halálra riadnak majd a bábuiktól.

Művésznők ékszerei.

XVI. Lajos francia király honosította meg a valódi ékszerek viselését a színpadon. Királyi szemének fájt a látvány, hogy a színpadon szereplő királynők és hercegnők hamis ékszerrel díszítve játszanak.

— De hát honnan vegyenek valódi kőveket a szegény komédiások? — kérdezte a királyné.

— Onnan, a hol megtanítják őket a királynékhoz és hercegasszonyokhoz illő viselkedésre! — felelt a király.

E szavak a király testvére és néhány főúr ellen irányultak. Ezek oktatták ugyanis a színésznőket „királyi viselkedésre”, mint mondták, a saját mulatságukra. Ez időtől kezdve a színésznők valódi ékszereket viseltek. Ma is nagy szerepük van a színpadon a valódi ékszereknek.

Patti Adelina, a nagy énekesnő, a hangversenyteremben 300.000 frank értékű ékszert visel még mindig szép nyakán. — Legragyogóbb ékszere az ugynevezett „játéknyaklánc”, melyet Monte-Karlóban vett egy ékszerésztől, a ki a drágaságot egy, vesztése után a halálba menekült orosz grófnőtől vásárolta meg. Ez a nyaklánc egymagában 250.000 franknyi értéket képvisel. Patti asszony különös előszeretettel viseli ezt az ékszert, mert abban a babonában él, hogy szerencsét hoz neki.

A művésznő kedvenc kutyája, Boul á jour, kidolgozott arany nyakravalóban pompázik. — A nyakravaló közepét rózsaszín opálkő díszíti, melyet három sorban igazgyöngyök körítnek. Ez az ékszer 5000 franknál nagyobb értéket képvisel.

Mily szegényes ehhez a pompához képest Schratt Katalin asszonynak, a bécsi Burgszínház tagjának ékszerdoboz! Pedig ez a művésznő arról híres, hogy a német színművésznők közt a legnagyobb drágaságai vannak. Schratt asszony ékszereit 600.000 forintra becsülik, holott Patti Adelina összes drágaköveit ez érték háromszorosára biztosította. Ausztria (ugy van, Ausztria!) művésznői közt Schratt asszony után a legértékesebb ékkövek Pálmay Ilka. Kinsky grófné ékszerdobozában vannak. Ő maga negyedmilióra becsüli drágaságait. Sarah Bernhardt nem tulságos kedvelője a drága ékszernek. Csupán a ritka gyöngyökért rajong. Évek óta törekedik utána, hogy a létező fekete gyöngyök egyikét megvásárolja. Ez idő szerint azonban mégis 400.000 franknyi ékszer van dobozában. Volt idő, nem is olyan régen, a mi kor 200.000 frankért elzalogosította drágaságait.

Berthes kisasszonynak, a francia nagyopera csillagának, negyedmiliónyi ékszere van. Rejan asszony ékszerdobozáé ugyan nagyon gazdag, de legkevésbé sem „chic”. Sok a gyémántja, de kevés a gyöngye. smaragdja. Ékei tulságosan kirivók, nem egységesek.

Az ékszerek művészi viseléséhez sajátos képesség szükséges. Az angol színésznők nem értenek hozzá. Így például semmi súlyt sem helyeznek az ékszerek finom árnyalatu kidolgozására, hanem nagy előszeretettel viselik a szép keretbe foglalt vásári hatású gyémántkőveket. Valósággal dúslakodnak az elűtő, sajátos ékekben az orosz és amerikai művésznők. Gerlanko, híres orosz opera énekesnő volt az első, a ki virágalaku függőket viselt.

Rendkívül finoman kiszámított színhátása van például Jane Hading és Cleo de Cherođe ékszereinek. Ez utóbbinak igen gazdag gyöngykei vannak, míg Hading a legművésziesebben tudja elrendezni ékköveinek hatását.

TÁVIRATOK.

— A „Debreczeni Ellenőr” eredeti táviratai. —

A trónörökös anyja utazása.

Bécs, jun. 26. Mária Terézia főhercegnő, Ferencz Ferdinánd mos-

toha anyja Bécsből Reichstadtba utazott.

Nyuli Mihály bűnpöre.

Budapest, jun. 26. Nyuli Mihály bűnpörében, — ki Horváth ügyvédet lelőtte, — ma kezdődött meg a végtárgyalás, Vádlott elismeri, hogy rálőtt az ügyvédre, de bűnösnek nem érzi magát, mert az ügyvéd őt mindenéből kifosztotta.

A tárgyalásnak szenzációja is volt. Nyuli Mihály kihallgatása alatt **eszméletlenül összeesett, úgy, hogy a teremből ki kellett vinni.** A tárgyalást csak husz percnyi szünet után folytatták.

Türr tábornok Nyuliról igen kedvezően vall. 1860-ban úgy kiöntötte magát, hogy rögtön hadnagygyá léptették elő.

A kínai forradalom.

(Legújabb táviratok.)

London, június 26. Ezer főből álló haderőnek sikerült Tiencsin előtt az összeköttetést helyreállítani az idegen csapatok között.

London, június 26. Hivatalos távirat szerint Seymour a következő husz kilométernyire van Tiencsintől, hol roppant nehéz helyzetben van. E hó 23-án Tiencsinbe érkezett a felmentő csoport s a szorongatottaknak azonnal segítségére ment.

Nápoly-körkép.

A vidámság városa, honnan száműzték a gondot, melynek örege, ifja csak a jelennek él, hol a leflegmatikusabb angol turista és a legzordabb német professzor is mosolygós orozával löt-fut az utcákon, hol utonállók módjára csikarják ki az idegen pénzt, de azt is oly kedvesen cselekszik meg, hogy még akkor sem haragszunk rájuk, mikor hazatérőben már csak épen a vasuti bilétára hagytak pénzt a tárczáinkban...

Ezt a karakterisztikus várost, a maga riktó színű házaival, háromszáz templomával, történelmi nevezetességű középületeivel, pompás parkjaival, páratlan szép keretben: a tenger, a tűzokádó Vezuv, a mindig havas hegylánczok közepett, — tehát egész Nápolyt és vidékét, teméntelen házával, utcáival a nyüzsgő alakok sokaságával — festette meg csodálatos, igazi német buzgósággal, roppant technikával, megkapó plasztikával egy müncheni festőkből álló konzorcium.

A tájképrészletet — a művészi körökben nálunk is jól ismert Schönchen Zsigmond, a figurális részt Fleischer Fülöp festő tanár, az ismert bécsi császári jubilariskép megalkotója festette.

Főlrve a pódiumra, egy délszaki nővényzettel teli, gyönyörű park előtt találjuk magunkat, mögötte a sima tenger kékje terül el, a háttérben a sűrű füstöt okádó félelmetes tűzhányó.

Jobbról szinte kőből épült házaknak tetsző utca szeli át a képet, a világhírű nápolyi korzó, rajta tarka összevisszaságban ezernyi ember: csuhás barátok, haramiaképű lazzaronik, rongyos utca-gyerkőczök, meg elegáns hölgyek, urak, tolakodva, hőmpölyögve. A korzó fölött szinte ott párázik a rongyos sátrakban árult gyümölcsök ki-mondhatatlan édes, erős illata. Minden élőknek látszik itt és szinte magunknak is kedvünk kerekedik, hogy leszálljunk az előtünk épült utcára és a kép alakjai közé

álljunk, hogy újra végigsétáljunk a felejtetetlen emlékü korzón.

Odább jönnek a legkülönösebb formájú, színű házak ezerszámra, mindenütt virág, gyümölcs és — rongy.

Mikor végire értünk a képnek, újra elülről kezdjük a nézelődést, mert ez a kép nem enged el magától, itt órák hosszat kell elülni, hogy minden szépségét végigélvezzük. Hogy aztán még teljesebb legyen az illúzió, az ügyes kezű Schönchen olyan pompás előteret épített a képhez, azt sem tudjuk már, vajjon nem igazi városban járunk-e mi?

Annyi való igaz, hogy szebb látnivaló régen nem volt Budapesten.

KÜLÖNFÉLÉK.

* **A bátai vízi ember.** Jókai Mór megírta egyik regényében Hany Istók történetét, aki gyermekkorában valahogyan bekerült a Fertő nádasai közé, hallal táplálkozott, elvadult, sőt kéz- és lábujjai közt uszó hárták nőttek. Egy ilyen emberről irnak most Bács Bodrogvármegyéből. A Baja közelében levő Bata község határában ugyanis két héttel ezelőtt egy mezitelen ember tűnt fel, aki fogcsattogtatva üldözte az arrajárókat, a kik már nem is mertek munkába menni miatta. Különös dolgokat beszéltek erről az emberről. Azt mondják, hogy haja iszalagokkal van benőve, testén halpikkelyek vannak s ha üldözik, a Dunába menekül, a hol eltűnik a víz alatt. Az esetről jelentést tettek a csendőrségnek is, melynek végre sikerült kézrekeríteni a szánalmas embert. A Duna nádasai között fogták el teljesen ruhátlanul. A bőre valóságos kéregszerű mez volt, beszélni nem tudott s minden hozzá intézett kérdésre állatszerű hangokat hallatott s fogait fenyegetőleg mutogatta. Oduja a nádas egy elrejtett helyén volt, tele félig fölfalt nyers halmaradványokkal. A szerencsétlen, alkalmasint már hosszabb ideje örült embert — akinek személyazonosságát nem tudták megállapítani — egyelőre kórházba szállították.

* **Villamos vasut a gulák alatt.** Az egyiptomi gulákhoz villamos vasutat építettek és már át is adták a forgalomnak. A vasutat, mely Kairótól a gulák lábáig vezet, a kairói villamos közuti vasúttársaság építette. A vonal a kesz-el-nil-i hidnál kezdődik, azután 35 klm. hosszúságban a Nilus mentén vezet és 12 klm. ut után Gizelnél eléri a gulákat. Az áramot a föld fölött vezetik. A kocsik Westinghouse-félék, melyek mindegyikén 28 ülőhely van. A kocsik óránkénti 48 klm. sebességgel haladnak és így az utat 14 perc alatt teszik meg. A gépek és kocsivezetők arabok.

* **Világító czápa.** Az ugynevezett Spinax-nem fajai közt van több olyan hal, melynek világító szerve van. E fajok fején, a hát középvonalaiban s a hasoldalán sajátos bőrkinövések vannak, a melyek sokban emlékeztetnek más halak világító szerveire. A nápolyi zoológiai állomáson több kísérletet tettek szemtükrő segítségével a Spinax niger nevű czápaafajon. A vizsgálat folyamán kiderült, hogy csakugyan világító szervvel van dolgunk. A kisugárzott szín zöldes színű s oly erős, hogy a víz alatt három-négy méter sugaru gömbterületet világít meg.

* **Halpikkelyből készült gyöngy.** Egy Covert nevű francia kémikus a minap olyan találmányra jött rá, mely szerint gyöngyöt lehet készíteni közönséges halpikkelyből. Feltalált ugyanis egy olyan folyadékot, amelyben nagy nyomás segítségével gyöngygyé préseli a hal pikkelyeit.

RÖPPENTYÜK.

* **Kétértelmű.** A. Hallottad, hogy N. püspök meghalt?

B. Hallottam.

A. De azt nem hallottad, hogy pap nélkül fogják eltemetni?

B. Ugyan ne beszélj olyan bolondot! Olyan szent életű püspököt már hogy temetnének el pap nélkül.

A. Pedig az nagyon természetes. Mert hát csak nem fogják egy eleven pappal eltemetni?!

* **És is Mihály, az is Mihály.** Egy öreg urnak gyengéi közé tartozott, hogy szerfölő szerte a potyát, bár józsu ötletei miatt különben is szivesen látták mindenütt. Mindig azon gondolkodott, hogy hol és mikor uthat potya ebédhez, vacsorához, s hol lehet jól inni? Ennélfogva mindig a kalendáriumot böngészte s kereste a névnapok közt az ismerősöket. Szent Mihály napja előtt erősen törte a fejét, hogy ki is van neki Mihály nevű ismerőse? E gondolkodása közepette szólítja meg egyik ismerőse, kinek el is mondja, hogy min gondolkodik.

— Hiszen az könnyű dolog, urambátyám, ott van mindjárt Sereg Mihály ügyvéd.

— Az, Isten ugyse, Sereg Mihály.

— Aztán ott van Czirok Mihály!

— Az, Isten ugyse, Czirok Mihály.

— Azután ott van Búd-Szent-Mihály!

— Az, Isten ugyse, Búd-Szent-Mihály.

Csak midőn a fiatal ember kacagva távozott, vette észre az öreg, hogy Búd-Szent-Mihály egy f lu; szidta is az időközben ellábot uramöcsém, mint a bokrot.

* **Hittelen feltételezés.** Egy földbirtokos, kit roppant étvágygyal áldott meg a természet, beüzentet a pusztájáról a közelfekvő városba nejehez, hogy küldjön ki neki ebédre néhány keményre főtt tojást. Az asszony megfőz tíz tojást és elküldi. Másnap a férj haza megy a városba, s nejeének mindjárt ez az első kérdése:

— Hát aztán megetted mind a tíz tojást, amit küldtem?

— Ugyan már hogy gondolsz olyat, asszony, hogy tudnék én tíz keményre főtt tojást megenni? Egyet a kocsisomnak adtam.

KÖZGAZDASÁG.

A vetések állása.

A földmívelésügyi miniszter tegnap tette közzé a vetések állásáról és a gazdasági állapotokról szóló hivatalos jelentést. Ez a jelentés ama tudósítások alapján készült, melyek a gazdasági tudósítóktól június 20-ig érkeztek a miniszteriumba.

A jelentés a következőket tartalmazza:

Az időjárás június hónap második harmadában is kedvező volt. Eszések felüdtették a tavasziakat, ámbár néhol még panaszkodnak a szárazság miatt. Jégeső, záporosó és vihar az e hónap 23-án beérkezett távirati jelentések szerint a Duna jobb- és balpartján több helyütt jelentékeny kárt okozott. Ezenkívül a gyakori szél és itt-ott vihar következtében az ősziök összekuszálásáról is több tudósító jelentett. Egyedül a rozsda terjedése miatt mutatkozik némi aggodalom a különben is sok helyen megdőlt vetésekben, melyekben már részben a rozsda egész a kalászkig feljutott. A kapáló-növényekre az időjárás kivétel nélkül kedvező volt, ugyszintén a többi tavasziakra és szőlőre is.

A gazdasági munkálatok országszerte folytak. Számbeli statisztikai adatok nyomán kitűnik, hogy az ország tulnyomó részében az őszi gabona mennyiségre nézve multkor jelzettnél valamivel kedvezőbb. Az őszi és tavaszi buzavetések területét az 1895-iki országos statisztikai fölvételek 5,515.000 katasztrális holdra teszik; a folyó évre nézve tehát ugyanilyen kiterjedésűnek vehető a bevetett terület.

Az őszi és tavaszi buzavetések csekély kivételtől eltekintve már mindenütt kalászban vannak és nagyobbára kedvező körülmények között elvirágoztak. A szemfejlődés normális viszonyok között haladt. A várható

buzatermés, szemben a mult évi eredménnyel, valamivel kisebb, a mennyiben országos átlagban a gazdasági tudósítók katasztrális holdankint 6.5-7 métermázsára becsülik a mult évi közel hét métermázsra átlaggal szemben és így remélhető összes termés 37.7 millió métermázs körül fog ingadozni. A mult évben termelt összesen 38.45 millió métermázsra.

Az őszi rozs és kétszeres fejlődésében meglehetősen jól haladt, az Alföldön zsendül, sőt a homoki részben kasza alá érett; itt a napokban megkezdhetik aratását. A rozs mennyiségre nézve, szemben a mult évvel, jóval kisebb termést ígér, mivel a tavaszi időjárás sok kárt okozott benne; több helyen jelentékeny kiterjedésű területen kiszántották.

Az őszi árpa aratása a déli vidékeken megkezdődött, az eredmény kielégítő. Néhol azonban az üszög megkárosította minőségében.

A tavaszi árpa sok helyen apró és gyenge. Kalászat nagyobbára mind kihányta. A rozsda több helyen megtámadta, férgek is pusztítják, de nagyobb kárt nem okoztak. A legszebb árpavetések több helyen megdőlték. A zab vetésekre az időjárás nem volt mindenütt kedvező, a tavaszi hideg idő hatása alatt áll most is és a szárazságot is selyli több helyütt. A repeze aratása folyamatban van, sőt már a cséplés is; az eredmény, a mint az előrelátható volt, mennyiségileg gyenge, minőségileg nagyobbára kielégítő.

A kukorica országszerte fejlődésében szép előhaladást tett. A moly többfelé kezd mutatkozni, helyenkint a drótféreg károsítja. A burgonya állásáról az ország nagy részéből kedvező jelentések érkeztek. A korai fajtaikat szedik. A kerti vetemények, a hol eső érte őket, szépen fejlődnek, azonban a sok gyomtól való tisztításuk nagy munkával jár. A hüvelyesek dusan tenyésznek. A bab többfelé kezd virágozni. A káposztaféléket mindenütt kiültették és fejlődésük csak ott akadt fel, ahol eső nem járt. A komló az erdélyi részeken erőteljesen és szépen növekszik. A köles- és tatárkavetések jól keltek. A kender és lenvetések tetemesen javulnak, sűrűn és szépen állanak. A dohányültetvények az esőt nélkülöző helyek kivételével szépen fejlődnek. Kapálásuk folyamatban van.

A takarmány- és cukorrépa- és szőlő- rohamosan fejlődnek és helyenkint igen szépek. A lóhere, luczerna és baltaczin első kaszálása átlag közepes, részben közepes aluli eredményeket adott. A réteken a széna gyűjtése és betakarítása még folyamatban van, helyenkint esők hátráltatják. A legelők fűnövése az utóbbi eszésekre ismét felnyult és elég táplálékot ad a jószágnak. A szőlő, a hol a fagykártól és jégveréstől nem szenvedett, jó eredménnyel biztat. — A gyümölcs-termés kilátásai csak az erdélyrészi vármegyék némely részében kielégítőek.

A hivatalos jelentés most közli az idén másodszer a termésbecslést. A becslések és a mult évi termés számadatai a következők:

	Termésbecslés.		
	jun. 20-án	jun 10-én	1898. évi termés
Buza	37,285.164	36 948 944	38,451.555
Rozs	10,366 923	10,101.195	11,990.474
Árpa	11,703.793	11,706.926	13,409.095
Zab	10,432.235	10,551.608	11,788.614

REGÉNY.

A világ szive.

— Regény 2 kötetben. —

Angolból fordította: Krampera János.

(Folytatás.)

23.

Most aztán felbomlott minden fegyverem, kiki menteni igyekezett életét.

Az indián matrózok kezükre kerítették az egyik nagy csónakot s beleülve, minket hármunkat is maguk közé rántottak. A

spanyolok a másik két csónakba ültek. Jó egy óra hosszat tánczolt a három kis dióhéj a hánytorgó tengeren s bizony mondom, minden perczben azt hittük, hogy a következő pillanatot a tenger fenekén fogjuk megérni.

Hol egymás mellé került a három csónak, hol két-háromszáz ölnyire vetették szét a habok egymástól őket.

Egyszerre csak egy tajtékzó taraju hullám mindhárom tetejére kapta. Keresztet vetettünk magunkra s behunytuk a szemünket. Mikor kinyitottuk, a hullámokon már csak egy csónak, a miénk tánczolt már, a többinek nyoma sem volt.

Az Isten irgalmazzon szegény lelkünknek, mormogám, de nem volt sok időnk az imádkozásra, mert minden erőnket igénybe vették az evezők és a kormány.

— Hallgasd csak Uram, — szólt hozzám

Molas.

Felütöttem fejemet s a sivitó szél és hullámzugás közt is hallottam az éles sikoltást:

— Segítség! Az Isten szerelmeért könyörüljenek rajtam!

A hang irányába nézve, észrevettük, hogy a hullámokon egy fej, a don Jósé feje uszik. Összenéztünk és a kormánytól ülő matróz ellenkező irányban fordította a kormányrudat,

— Ne hagyjanak nyomorultul elveszni, uraim, — sikoltá a don, — Strickland, ön angol és gentleman könyörüljön rajtam!

— Fordítsátok meg a kormányt! — kiáltott Strickland a matrózokra. Ezek kérdőleg néztek rám, én pedig ha nem jó szívvel tettem is, mert gyötört a rossz előérzet, barátom kedvéért igent intettem fejemmel.

Tíz percnyi küzdés után don Jósé csónakunkban feküdt, de annyira halálra ki volt merülve, hogy mikor este tájban a partra jutottunk, akkor is alig tudott egy pár szót kinyögni.

Partra jutva, tüzet gyújtottunk s úgy a hogy kiszáritottuk csuron vízzé vált ruháinkat. Magunk sem tudtuk, a mexikói partnak melyik pontján vetett ki a vihar s ugyancsak megőrültünk annak a két-három indián asszonynak és gyerekeknek, a kik a tüztől odacsalva, tanyánkhoz jöttek. Ugyancsak nagyot néztünk, mikor hallottuk, hogy alig vagyunk fél napi járásnyira Chiapától, don José apjának haciendájától s a templomtól, melyben Molas az öreg Zibabayt és leányát elhagyta volt.

— Bocsássanak meg, uraim, — szólt fejét felemelve don José, — úgy hiszem nem veszik rossz néven és nem értik félre, ha atyám nevében felajánlom önöknek vendégszeretetünket.

— Nyiltan szólva, don José, — mondá a sennor, — edgigi tapasztalataink nem olyan szerűek voltak, hogy valami nagy okunk volna az ön társasága után kívánczolni. Talán még emlékszik rá — egyebet nem említve — hogy nem régen még le akart szurni bennünket.

— Sennor — felelé emberünk s mig beszélt, csupa töredelmesnek látszott, — igaz, meg akartam tenni, mert a düh és örület elfogott, de nagyon kérem önt, feledje el, a mit tettem s feledje el azokat a szavakat is, a miket magamon kívüli állapotomban kiejtettem. Sennor! ön életemet mentette meg s szívem tele van hálával ön iránt, a ki jóval fizette vissza a rosszat. Tudom, hogy önök sok rosszat hallottak atyám felől s őszintén szólva, ha szeszes ital van benne, erőszakos és gonosz ember is, de van egy nagy erénye s ez az, hogy nagyon szeret engem, a ki fia vagyok s mindazokat, a kiket jó embereimnek nevezek. Ezért hát úgy az ő, mint a magam nevében felkérem önöket, felejtsek el a történeteket s fogadják el vendégszeretetünket egy pár napra, vagy legalább is addig, a mig kiheverik fáradalmaikat s fegyvereket és lovakat tudunk önöknek utuk folytatásához szerezni.

(Folyt. köv.)

Laptulajdonos: a Csokonai-nyomda.

NYILT-TÉR.

Természetes

PARÁDI ARSÉN

és vastartalmú könnyen emészthető

GYÓGYFORRÁS SPECIFICUM

Legelőkelőbb orvosi szaktekintélyek által rendelve: sápkór, vérszegénység ellen, női betegségeknel, ideg- és bőrbajoknál, valamint görvéllykóros esetekben.

Gróf Károlyi Mihály,
uradalmi felügyelősége Parád.

Egy postaláda 7 palozk paradí arsen vastartalmu gyógyvizet Magyarország összes posta-állomásaira 5 korona 80 fillérért bérmentesen szállít a

Főraktár: **Édeskuty L.** Budapest

cs. és kir. udvari szállító.

V, Erzsébet-tér 8 szám.

Kapható minden gyógytárban és megbízható fűszerkereskedésben.

Pincze

hordós és üvegezett borok beraktározására kiválóan alkalmas, a **Kossuth-utcza** elején kiadó. Czim a kiadó-hivatalban.

HEYDEN TÁPANYAGA

(NÄHRSTOFF HEYDEN)

egy feltárt fehérnye, mely az emésztési szervektől függetlenül kiválóan táplál.

Előnyös erősítő és tápláló

gyengédek, gyermekek, szoptató nők, vérszegény, lábadózó és sovány egyének részére, valamint testi és szellemi kimerültségnek.

Étvágygerjesztő.

Kapható gyógyszerárak és gyógyárú-üzletekben.

— Heyden vegyészeti gyára Radebeul—Drezda.

Iglófüred.

Klimatikus gyógyhely. Vizgyógyintézet. Nyaralótelep.

Vasuti állomás Igló (Kassa-oderbergi vasut) Szepesmegyében 580 méter magasságban a tenger színe felett, nagy kiterjedésű fenyvesek közepette, pompás sétányokkal. Tükör-, kád- és fenyőfürdők, villanyozás, massage, kiválóan alkalmas gyógyhely ideggyengeség, légzőszervek bántalmaiban szenvedőknek, üdülők részére.

Jó konyha, mérsékelt árak, zongora, olvasóterem, Lawn-Tennis.

Fürdővad május 15-től szeptember végéig. Elő- és utóvadban tetemes árleengedés. Fürdőorvos Dr. Neubauer Lajos. Posta és távirat állomás helyben. Utazás: Budapest-Kassa-Igló, vagy Budapest-Ruttkai-Igló. Prospektusokkal szolgál

a fürdőigazgatóság
Iglófüreden.

Ügynökök,

kik borüzletben jártasak és a legjobb nevek között jó ismeretséggel bírnak, az itteni piac és ennek környéke részére

kerestetnek.

Ajánlatok intézendők:

Schwabach-féle borpinczészethez

VILLANYON

Tavaszi és nyári idény 1900.

Valódi brünni szövetek

Egy szelvény 3.10 mtr. (frt 2.75, 3.70, 4.80 jó
hosszu, teljes uri öltönyt (kabát, nadrág,
mellény) ad, ára csak } 6.— és 6.90 jobb }
} 7.75 finom }
} 8.65 finomabb }
} 10.— legfinomabb }
valódi gyapjú szövetből.

Egy szelvényt fekete szalon öltönyhöz 10 frt, valamint felöltő-szöveteket, turista-lodenekeket, legfinomabb kamarnokat stb. stb. küld gyári áron a valódiságáról és szoliditásáról jól ismert posztógyári rakár

Siegel-Imhof Brünnben.

Minták ingyen és bérmentve. Mintául szállításról biztosíték A magánfelek előnyel: szöveteket közvetlenül fenti cégtől a gyárhelyiségből rendelni tetemesek.

Hirdetések

a legjutányosabb árban felvételnek
kiadóhivatalunkban

Kossuth-utcza 13. sz.

CSOKONAI-NYOMDA

DEBRECZEN, KOSSUTH-UTCZA 13. SZ.

ELSŐRANGU * * * * *
KÖNYV- ÉS MŰNYOMDA
ÉS KÖNYVKÖTÉSZET * *

Ajánlkozunk a sokszorosító-szakmába vágó mindennemű munkák elkészítésére. Modern berendezésünkkel és kitűnő munkaerőnkkel a legnagyobb igényeket is kielégíthetjük.

Könyvnyomdánkban mindennemű egyszerű, de izléses nyomtatványok, valamint művészes kivitelű disz munkák készülnek és pedig:

KERESKEDŐK RÉSZÉRE:

Árjegyzékek, körlevelek, számlák, jegyzékek, levélpapírok és borítékok, címkek, csomag-jegyek, áru-mintajegyek, bevásárlási könyvecskék, üzleti kártyák, csinos reklámplakátok és egyéb nyomtatványok.

TANINTÉZETEK RÉSZÉRE:

Az összes naplók, osztálykönyvek, diszkes bizonyítványok, havi és évi értesítők, jegyzőkönyvek és tankönyvek.

ÜGYVÉDEK RÉSZÉRE

A legtöbb nyomtatványt raktáron tartjuk, a készleten nem levőt pedig — bármily mennyiségben — raktári áron készítjük el.

PÉNZINTÉZETEK RÉSZÉRE:

Mindennemű üzleti könyvek és egyéb kezelési nyomtatványok, u. m.: napi-ívek, lejáratú jegyzékek, sorsolási értesítések és egyéb ismertetések csinos füzetekben, szerződések, kötelezvények, váltók, biztosítéki okiratok stb.

VIOALMI BIZOTTSÁGOK RÉSZÉRE:

Izléses kivitelű bál meghívók, programok, belépti jegyek, diszkes táncrendek stb.

KÜLÖNBÖZŐ ALKALMAKRA:

Eljegyzési és esketési jegyek és egyéb családi értesítések elegáns kartonra vagy mindennemű új divatu finom papírra nyomva, névjegyek, levélpapírok stb.